

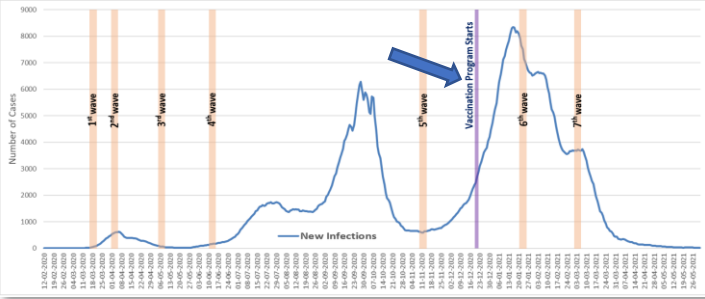
השפעת ההתחסנות כנגד וירוס הקורונה על תפישת הסיכון של המחלה, הרגשות השלילים, והציפיות הכלכליות.

נתוני פאנל מתקופת מבצע ההתחסנות בישראל

אייל להב¹, שוש שהרבני², מוסי רוזנבוים³, יושירו טשאטסו⁴

¹ המחלקה לניהול וכלכלה, האוניברסיטה הפתוחה; ² המחלקה לכלכלה וניהול, מכללת עמק יזרעאל; ³ המחלקה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון; ⁴ אוניברסיטת קייטו בונקו, יפן.

תרשים 1 - שבעת הסקרים ומקרי קורונה חדשים

לאורך הסקרים נדגמו אותם האנשים, בסקר אינטרנטי. סקרים 6 ו-7 בוצעו לאחר תחילת מבצע החיסונים.

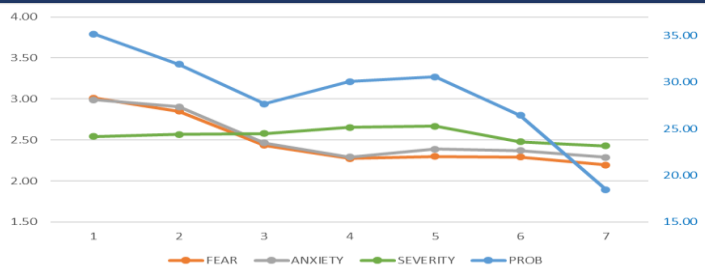
רקע

למרות קיומו של חיסון כנגד COVID-19, עדויות מלמדות על התנגדות או התלבטות לגבי החיסון בעולם כולו.

התחסנות משפיעה על אנשים בשני נתיבים:

- התחסנות ברמה האישית - משנה את התפיסות והרגשות לגבי הבטיחות האישית של המתחסן.
- שינוי באחוז המתחסנים באוכלוסייה - משפיע על היקף הפעילות של החברה והכלכלה, ויכול בעקיפין להשפיע גם על תפיסות הבטיחות האישית.

תרשים 2 - רגשות ותפיסת בטיחות לאורך הסקרים

PROB - היכסי להדבק (0 עד 100%, ציר ימין בנרף); **SEVERITY** - חומרת התמינים אם אדבק (1 עד 6 הכי חמור); **ANXIETY** - רמת הפחד שחשתי (1 עד 5); **FEAR** - רמת הפחד שחשתי (1 עד 5).

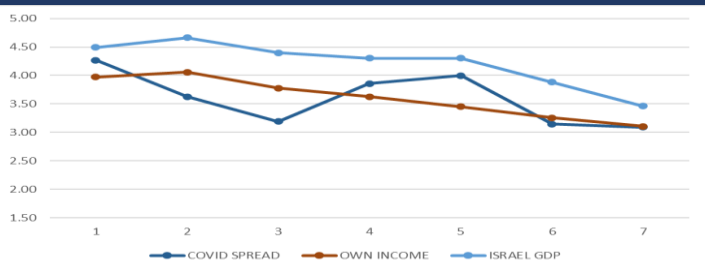
מטרות

המחקר הנוכחי בוחן את השפעת ההתחסנות בישראל דרך שני הנתיבים הללו, על תפיסות הסיכון, הרגשות השלילים, והציפיות לגבי התפתחות המגיפה ולגבי הכלכלה. הבנת השפעות אלו חשובה לשיפור בעיצוב העברת מסרים לציבור לגבי החיסון.

שיטת המחקר

המחקר מבוסס על נתוני פאנל, שנאספו באמצעות שאלונים אינטרנטיים שהועברו שבע פעמים, לאותם משתתפים, בין מרץ 2020 למרץ 2021, עליהם השיבו בכל סקר כ-1,200 משתתפים. הניתוח המרכזי נעשה באמצעות fixed effect regression model, בכדי לבטל את השפעת המאפיינים האישיים היציבים. במסגרת הניתוח נבדקה השפעת קבלת החיסון, ובמקביל השפעת אחוז המתחסנים בישראל.

תרשים 3 - ציפיות (נמוך יותר = אופטימיות)

COVID SPREAD - ציפיות לגבי התפשטות המגיפה בעוד חודש (1-קיטון=6; 6-קיטון); **ISRAEL GDP** - ציפיות לגבי התוצר בעוד שנה (1-צמיחה=6; 6-צמיחה); **OWN INCOME** - ציפיות לגבי ההכנסות שלי בעוד שנה (1-קיטון=6; 6-קיטון)

ממצאים

קבלת החיסון ברמה האישית גרמה לקיטון בסיכון הנתפס להדבק, בחומרת המחלה הנתפסת, וברמת הפחד והחרדה. אך הציפיות לא הושפעו מקבלת החיסון. מן הצד השני, גידול באחוז המתחסנים שיפר את הציפיות לגבי גובה ההכנסה האישית, ולגבי התוצר הצפוי בישראל. אולם, הוא לא השפיע על הסיכון הנתפס ועל הרגשות השליליים.

טבלה 1 - Odds Ratios of FE regressions

Variable	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	Coefficient by fixed effect model				Odds ratio by fixed effect ordered logit model			
	HEALTH RISK	PROB	SEVERITY	FEAR	ANXIETY	COVID SPREAD	OWN INCOME	ISRAEL GDP
1 st SHOT	-1.688 (0.354)	-2.209 (1.988)	0.920 (0.131)	0.930 (0.128)	0.864 (0.118)	0.835 (0.117)	0.933 (0.138)	0.880 (0.114)
2 nd SHOT	-48.375*** (4.358)	-15.378*** (1.306)	0.660*** (0.097)	0.625*** (0.088)	0.607*** (0.085)	0.823 (0.117)	0.877 (0.141)	0.836 (0.123)
AGAINST	-2.200 (4.641)	-1.228 (1.393)	0.927 (0.180)	0.816 (0.151)	0.999 (0.178)	1.747*** (0.293)	0.861 (0.163)	0.968 (0.168)
VACC RATE	-7.328 (5.249)	-2.105 (1.435)	0.788 (0.121)	1.041 (0.157)	1.112 (0.167)	0.309*** (0.044)	0.477*** (0.077)	0.205*** (0.031)
NO. INFECTED 1st	0.100 (0.073)	0.099*** (0.020)	0.995*** (0.002)	1.045*** (0.003)	1.017*** (0.002)	1.011*** (0.002)	1.028*** (0.003)	1.009*** (0.002)
NO. INFECTED 2nd	-0.001 (0.001)	0.001 (0.001)	0.9999* (0.001)	1.000 (0.001)	1.000 (0.001)	0.9999*** (0.001)	1.000 (0.001)	1.000 (0.001)
Constant	90.312*** (1.957)	30.806*** (0.490)						
Observations	9,198	9,198	7,882	7,825	7,890	8,562	7,723	8,381
(Pseudo) R-squared	0.0516	0.0872	0.0121	0.1386	0.1139	0.1407	0.1225	0.1292
Number of ind.	2,005	2,005	1,327	1,334	1,334	1,456	1,313	1,422

(2nd); (1st - קיבלתי מנה ראשונה (שניה) - AGAINST; מתנגדי חסונים; VACC RATE - אחוז ההתחסנות בישראל

Wave dummies are not shown to save space. Robust standard errors are in parentheses assuming clustering at individuals. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

מסקנות והמלצות

מבצע ההתחסנות השפיע בצורה חיובית על הרגשות והציפיות, אך יש להיות ערים לאופן ההשפעה בשני הנתיבים השונים. לא ההתחסנות האישית אלא אחוז המתחסנים באוכלוסייה הוא זה שהשפיע בצורה מובהקת על הציפיות, כולל הציפיות לגבי ההכנסה האישית. הממצאים יכולים לשמש כדוגמה במסרים לציבור, לחשיבות החיסון ברמה האישית.